Logius
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Concernarchitectuur Logius
Wat ons bindt

Van strategische doelstellingen naar inrichtingsprincipes

Voorwoord

Beste Logiusmedewerker,

Logius neemt inmiddels een belangrijke plek in binnen de ketens van heel veel overheidsorganisaties. Dat vereist naast goede, heldere afspraken met deze organisaties ook kaders voor de interne organisatie, die duidelijk maken waar we voor staan en waar we voor gaan.

Voor je ligt de Concernarchitectuur Logius, getiteld ‘wat ons bindt’. De Concernarchitectuur is te vergelijken met een bestemmingsplan. Zij geeft richting en stelt kaders.

We hebben in de Concernarchitectuur principes met elkaar vastgesteld, die in lijn zijn met de doelstellingen van de organisatie. Principes die ervoor zorgen dat Logius koers kan houden en die bijdragen aan de samenhang en voorspelbaarheid van onze organisatie en daarmee ook aan het terugbrengen van de complexiteit ervan.

De principes verwoorden kort en krachtig wat ons bindt en geven richting aan ons handelen en doen. Ze zijn breed opgezet, zodat ze niet teveel beperken. En - heel belangrijk - we gaan ze niet telkens weer opnieuw ter discussie stellen.

Ik wil je dan ook vragen de principes je eigen te maken en deze toe te passen bij de verdere inrichting of ontwikkeling van onze organisatie, producten, diensten, processen en (interne) informatiehuishouding.

Steven Luitjens
Directeur Logius

Inleiding

Logius speelt een sleutelrol in de veeleisende en voortdurend veranderende wereld van de digitale dienstverlening van de Nederlandse overheid. In een dergelijke omgeving is het verre van eenvoudig om de doelen die we voor onszelf stellen voor de middellange en lange termijn ook daadwerkelijk te realiseren. Daarom hebben we als organisatie een aantal principes vastgesteld. Principes die ervoor moeten zorgen dat we koers houden en binnen gestelde kaders blijven, ook op de middellange en lange termijn. Principes die bijdragen aan de voorspelbaarheid, samenhang en reductie van de complexiteit van onze organisatie. Met altijd als uitgangspunt dat deze principes kaders stellen waar we als organisatie de gemeenschappelijkheid moeten versterken en waar dat kan juist ook ruimte laten.

Een principe is "een overtuiging die aan al iemands handelen ten grondslag ligt, een beginsel, grondbeginsel of grondregel" (Bron: Van Dale Online). De principes die voor Logius zijn opgesteld, zijn een vertaling van de strategische doelstellingen van Logius naar algemene overtuigingen voor de inrichting van organisatie, producten, diensten, processen en (interne) informatiehuishouding. Deze zijn breed en algemeen geformuleerd zodat ze niet meer beperkend dan nodig zijn. Daarnaast dienen ze als basis voor domeinspecifieke, inhoudelijke kaders. Ieder principe wordt vertaald naar een korte en bondige uitspraak, die wordt toegelicht en gemotiveerd. Daarnaast worden bij ieder principe de specifieke en concrete consequenties gegeven.

De principes zijn ontwikkeld door enterprise architectuur, zorgvuldig en uitgebreid getoetst aan de inzichten en ideeën die leven binnen onze organisatie en op 24 april 2013 vastgesteld door het DT van Logius.

Dit document legt de genoemde principes uit en licht deze toe. Hiermee creëren we een inhoudelijk sturend en samenbindend gemeenschappelijk kader aan de hand waarvan we als één organisatie onze middellange en lange termijn doelen realiseren.

Norbert van Dijk
Enterprise Architect

Principe 1:

We zijn een lerende organisatie

Toelichting

Logius is een lerende organisatie. We leren en evalueren continu. Daarnaast ontwikkelen we ons naar een hoger niveau van volwassenheid. Ook ontwikkelen we leiderschap in de domeinen van de digitale overheid waarin Logius actief is. Een voorbeeld hiervan is het domein van de digitale authenticatie.

Motivatie

- Kenmerkend voor Logius is inspirerend leiderschap, dat bindt en boeit;
- Logius is een aantrekkelijk werkgever;
- Logius is en wordt steeds meer een kennisintensieve organisatie.

Dit betekent dat:

- Logius effectief en efficiënt kennismanagement heeft. Kennismanagement betekent hier: management van kennis als productiefactor;
- Logius gericht maatregelen neemt op het structureel ontwikkelen, gebruiken en delen van kennis;
- Logius niet alleen stuurt op het leren van fouten, maar ook op het leren van eerdere oplossingen;
- De processen en informatiehuishouding van Logius zich ontwikkelen van gegevens- en documentgedreven naar kennisgedreven;
- Logius leiderschap toont. Niet alleen op procesniveau, maar juist ook op inhoudsniveau;
- Logius met enige regelmaat (inhoudelijke) artikelen publiceert op het gebied van digitale overheid en digitale dienstverlening.

Principe 2:

We standaardiseren

Toelichting

Logius standaardiseert. Dat doen we door met een beperkt aantal middelen en methoden, een optimaal aantal toepassingen te gebruiken. Meer met minder doen. Dat vraagt om een goed doordachte keuze en inzet van de gekozen middelen en methoden. Waar mogelijk streven we daarbij naar gedeeld gebruik of hergebruik.

Hergebruik is vaak mogelijk op verschillende niveaus: realisatie, ontwerp en implementatie of architectuur en standaarden. De keuze voor het juiste niveau is essentieel. Bijvoorbeeld: gedeeld gebruik op het niveau van realisatie, leidt wellicht tot winst waar het gaat om doelmatigheid maar mogelijk tegelijkertijd ook tot ongewenste afhankelijkheden.

Motivatie

- Standaardisatie is een erkend sleutelbegrip in (de besluitvorming over) de doorontwikkeling van de e-overheid en Logius een erkend partner in de beleidsrealisatie op dit gebied;
- Logius kost niet meer dan nodig is.

Dit betekent dat:

- De producten en diensten van Logius zoveel mogelijk uit afzonderlijke onderdelen zijn opgebouwd;
- De huidige, veelal nog enkelvoudige, producten en diensten zich kunnen ontwikkelen naar samengestelde producten en diensten;
- De processen en informatiehuishouding van Logius eveneens een zoveel mogelijk modulaire opbouw kennen;
- Voor de realisatie van nieuwe producten en diensten het reuse-before-buy-before-build beginsel geldt;
- Logius voldoet aan - en stimuleert het gebruik van - open standaarden;
- Open standaarden de norm zijn;
- Logius overheidsbrede standaarden op het gebied van architectuur waaronder NORA en informatiehuishouding volgt.

Principe 3:

We zijn ketenpartner

Toelichting

Logius is een ketenpartner of ketenorganisatie. Een keten is een route of pad in een netwerk van organisaties.

Logius is daarbij op het niveau van uitvoering tevens regieorganisatie. De essentie van regie is sturen. De essentie van een regieorganisatie is het bieden van sturing. Dit kan zijn sturen op vraag en aanbod of het sturen van partijen in een netwerk of keten.

Een belangrijke ontwikkeling is het ontstaan van netwerkvoorzieningen zoals het afsprakenstelsel eHerkenning, waarbij een aantal partijen in een of enkele gespecificeerde rollen samen een dienst realiseren onder regie of sturing van in dit voorbeeld Logius.

Motivatie

- Logius ziet het beheer van overheidsbrede ICT standaarden en afsprakenstelsels als haar uiteindelijk meest fundamentele taak en is erkend expert op dat gebied;
- Logius kost niet meer dan nodig is.

Dit betekent dat:

- Logius haar dienstverlening afstemt op de behoeftes van de netwerken en ketens waarvan zij deel uitmaakt;
- Logius zich richt op de regie van vraag en aanbod en op de regie van ketens;
- Logius uitvoerende taken uitbesteedt.

Principe 4:

We zijn een dienst-verlenende organisatie

Toelichting

Logius is een dienstverlenende organisatie. Daarnaast is Logius binnen haar opdracht een vraaggestuurde organisatie en geeft daaraan op proactieve wijze invulling. Opdrachten moet vanzelf-sprekend passen binnen de missie en visie van Logius.

Motivatie

- Logius is een klantgerichte organisatie met een helder takenpakket en een heldere positionering die klanten herkenbaar helpt hun strategie te realiseren;
- De producten en diensten van Logius leveren een meetbare bijdrage aan een positieve businesscase van de klant. Deze bijdrage kan zowel kwantitatief als kwalitatief zijn;
- Logius kost niet meer dan nodig.

Dit betekent dat:

- Klantwaarden terugkeren in het dienst-verleningsmodel van Logius;
- Logius betrouwbaar en deskundig is;
- Logius een vraaggestuurde organisatie is. Aan alles wat Logius doet, ligt een wens of vraag ten grondslag;
- Voor alles wat Logius doet er een interne of externe betalende opdrachtgever is.

Principe 5:

We nemen onze leveranciers mee in onze dienstverlening

Toelichting

Logius neemt haar leveranciers mee in het realiseren van haar dienstverlening en geeft haar strategische leveranciers mede verantwoordelijkheid in het realiseren van haar dienstverlening.

Motivatie

- Logius ziet het beheer van overheidsbrede ICT standaarden en afsprakenstelsels als haar uiteindelijk meest fundamentele taak en is erkend expert op dat gebied;
- Samenwerkingsassen worden programmatisch doorontwikkeld;
- Logius kost niet meer dan nodig is.

Dit betekent dat:

- Logius haar private dienstverleners stuurt en stimuleert waar het gaat om innovatie, publiek private samenwerking, open standaarden, standaardisatie en duurzaamheid;
- Logius optimaal gebruik maakt van de markt door private dienstverleners een optimale rol te geven als deelnemer in afsprakenstelsels;
- Logius zich - waar en wanneer van toepassing - houdt aan de gedragsregels van de Wet Markt en Overheid.

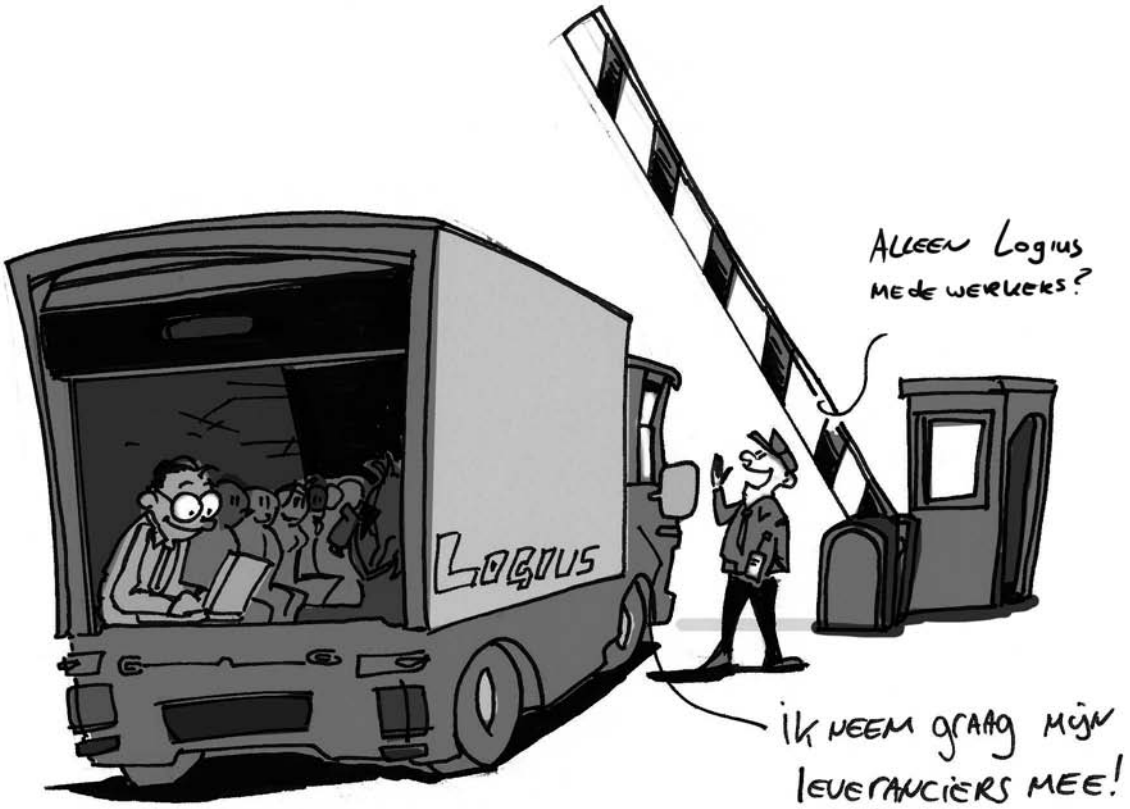

Principe 6:

We sturen op samenhang

Toelichting

Logius stuurt op samenhang. Samenhang betekent "in onderling verband met elkaar staan" (Bron: Wiktionary) of "een (logisch) geheel vormen" (Bron: van Dale Online).

Tussen de samenhang en prestaties van een organisatie bestaat een duidelijke relatie. Hieruit is op te maken dat meer samenhang leidt tot betere prestaties, en omgekeerd dat betere prestaties vragen om meer samenhang. Hierbij gaat het om de samenhang op het niveau van zingeving van de organisatie (missie, visie en strategie), de samenhang op het niveau van vormgeving van de organisatie en de samenhang tussen beide niveaus.

Motivatie

- Samenhang is een voorwaarde voor efficiënte exploitatie en voor het effectief en efficiënt kunnen inspelen op veranderende behoeften en veranderend beleid;
- Logius kost niet meer dan nodig;
- Logius opereert volgens een waardestrategie waarbij we ons onderscheiden door efficiënte, operationele processen;
- De introductie van het INK model betekent een integrale benadering van organisatievraagstukken.

Dit betekent dat:

- Het portfolio van producten en diensten een logisch geheel vormt, passend binnen missie en visie;
- De huidige, veelal nog enkelvoudige, producten en diensten zich kunnen ontwikkelen naar samengestelde producten en diensten;
- De (primaire) processen aansluiten op de producten en diensten. Deze worden immers voortgebracht door de (primaire) processen;
- De informatiehuishouding (applicaties & gegevens) een samenhangend geheel vormt met de processen;
- De infrastructuur, waaronder Managed Services en DWR, aansluit bij informatiehuishouding en processen en het portfolio van producten en diensten;
- Samenhang expliciet is, wat zoveel betekent als overzichtelijk en inzichtelijk vastgelegd volgens daarvoor geldende normen en best practices.

Principe 7:

We communiceren digitaal waar het kan, persoonlijk waar dat nodig is

Toelichting

Digitale communicatie is snel en efficiënt. Aanvullende mogelijkheden om met Logius in contact te treden, worden alleen aangeboden wanneer deze toegevoegde waarde hebben in de communicatie. Als dat het geval is, zorgen we ervoor dat relaties consistente informatie krijgen ongeacht het kanaal waarvan zij zich bedienen.

Motivatie

- Logius streeft naar standaardisatie, ook van haar eigen processen en informatiehuishouding;
- Logius kost niet meer dan nodig;
- Logius opereert volgens een waardestrategie waarbij we ons onderscheiden door efficiënte, operationele processen.

Dit betekent dat:

- Logius een duidelijke kanalenstrategie heeft, toegesneden op de behoeften van haar omgeving en haarzelf;
- Logius bij voorkeur via internet met haar omgeving communiceert;
- Logius een E-loket ("MijnLogius") heeft met productspecifieke en klantspecifieke informatie en een optimaal geautomatiseerde afhandeling van ontvangen vragen en verzoeken;
- Logius relaties stimuleert tot het gebruik van internet, het voorkeurskanaal;
- Logius duidelijke richtlijnen hanteert voor het omgaan met gevoelige informatie in digitale communicatie;
- Logius een relatiebeheersysteem heeft, waarbij contactgegevens en informatiebehoeften geregistreerd en continu geactualiseerd worden. Hiermee wordt persoonlijke communicatie mogelijk gemaakt;
- Logius streeft naar het inzetten van het Service-centrum als eerste ingang bij klantvragen.

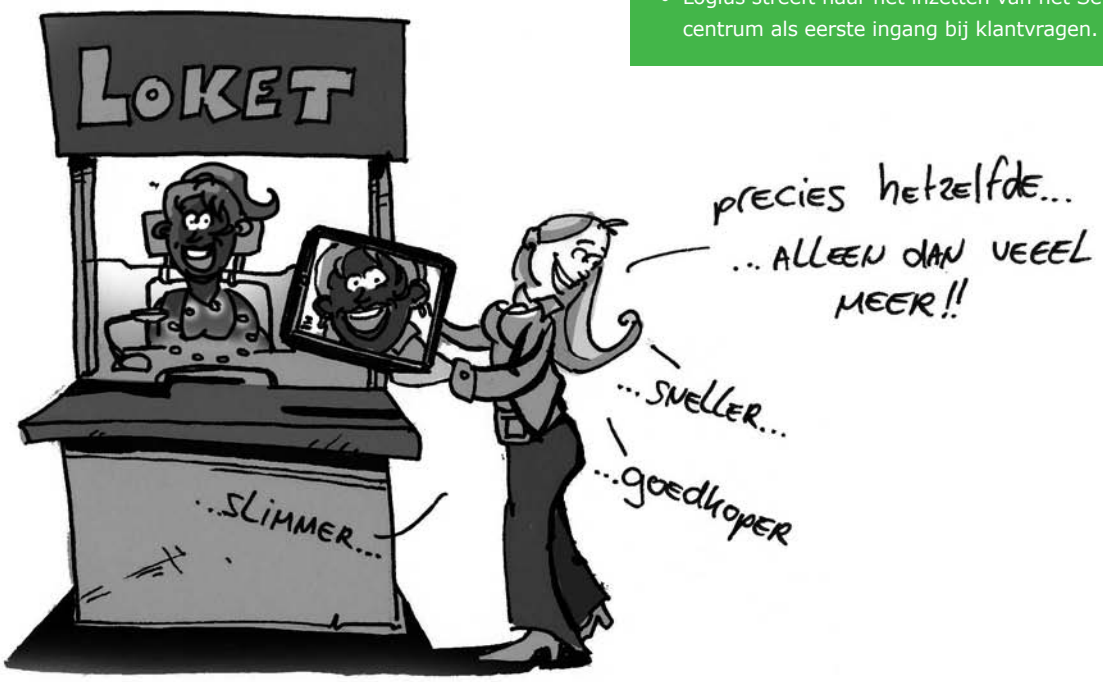

Principe 8:

We faciliteren plaats- en tijdonafhankelijk werken voor onze werknemers

Toelichting

Logius faciliteert plaats- en tijdonafhankelijk werken voor haar werknemers. Dit is (kosten)efficiënt voor zowel Logius zelf als haar werknemers. Thuiswerken verkleint de ecologische voetafdruk en carbon footprint. Dit helpt Logius haar groene doelstellingen te bereiken.

Motivatie

- Logius is een aantrekkelijke werkgever;
- Operational Excellence;
- Logius kost niet meer dan nodig;
- Logius levert duurzame producten en diensten, heeft een duurzame interne bedrijfsvoering en wordt ondersteund door duurzaam producerende leveranciers;
- Logius levert een substantiële bijdrage aan groene, duurzame bedrijfsprocessen in de publieke sector.

Dit betekent dat:

- Logius werkplekonafhankelijk werken voor haar medewerkers faciliteert;
- Logius over een digitale werkruimte beschikt, waar in principe alle gegevens en applicaties centraal beschikbaar worden gesteld aan alle werknemers;
- Logius aandacht heeft voor de noodzaak van duidelijke resultaatafspraken en sturing op plaats- en tijdonafhankelijk werken.

Principe 9:

We zijn een wendbare organisatie

Toelichting

Logius is een wendbare en schaalbare organisatie: makkelijk aan te passen aan een veranderende omgeving, wensen, wet- en regelgeving en beleid. Logius geeft hieraan binnen de kaders van haar opdracht een proactieve invulling.

Motivatie

- Logius moet zich op effectieve en efficiënte wijze kunnen aanpassen aan een veranderende omgeving;
- Logius is een vraaggestuurde organisatie.

Dit betekent dat:

- De producten en diensten van Logius zoveel mogelijk uit afzonderlijke onderdelen zijn opgebouwd;
- De producten en diensten van Logius optimaal gebruik maken van bestaande en bewezen standaard componenten, open standaarden en best practices;
- De huidige, veelal nog enkelvoudige, producten en diensten zich kunnen ontwikkelen naar samengestelde producten en diensten;
- De processen en informatiehuishouding van Logius zoveel mogelijk uit afzonderlijke onderdelen zijn opgebouwd;
- De processen en informatiehuishouding van Logius optimaal gebruik maken van bestaande en bewezen standaard componenten, open standaarden en best practices;
- De producten en diensten, maar ook processen van Logius technisch en organisatorisch schaalbaar zijn.

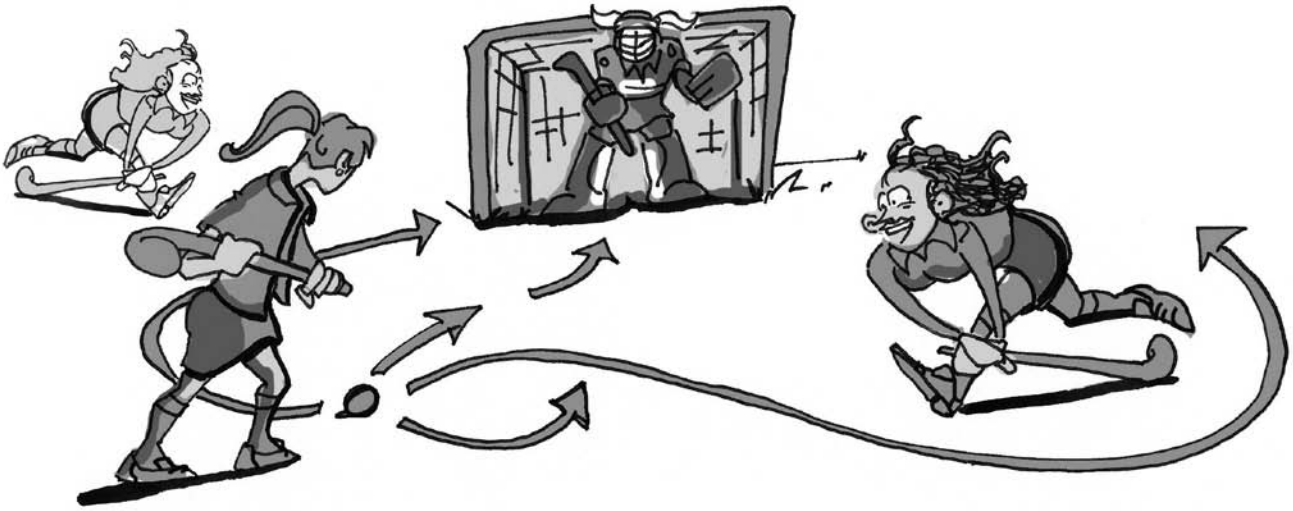

Principe 10:

We bieden een betrouwbare ICT-infrastructuur

Toelichting

Logius biedt een gegarandeerde, betrouwbare en schaalbare ICT-infrastructuur aan publieke dienstverleners en daarmee aan burgers en bedrijven. Ook de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid is hiermee gegarandeerd. Logius streeft daarbij naar een optimale risicoreductie door bijvoorbeeld risicospreiding. De missie van Logius luidt immers:

"Logius, dienst digitale overheid van het ministerie van BZK, biedt publieke dienstverleners een samenhangende ICT-infrastructuur zodat burgers en bedrijven betrouwbaar, snel, groen en gemakkelijk elektronisch zaken met hen kunnen doen."

Motivatie

- Binnen de overheid bestaat de consensus dat de ICT-bouwstenen van de overheid bij Logius in goede handen zijn: kwaliteit, veiligheid en continuïteit van het productenportfolio zijn aantoonbaar geborgd en de dienstverlening staat niet ter discussie.

Dit betekent dat:

- De continuïteit van de producten en diensten van Logius gewaarborgd is. Waar dat vereist is, 24/7;
- Het geboden niveau van betrouwbaarheid en beschikbaarheid in overeenstemming is met het gevraagde niveau;
- Logius, met name door risicospreiding, naar risicoreductie streeft. Dit doen we bijvoorbeeld door meervoudige en onafhankelijke uitvoering, op zowel technologisch als organisatorisch gebied;
- De producten en diensten van Logius zonder uitzondering technisch en organisatorisch schaalbaar zijn;
- Logius in het bezit is van gegevens over de prestaties en het gebruik van haar producten en diensten;
- Uitbestede ICT-beheerprocessen voldoen aan het Assurance normenkader van Logius. Deze is gebaseerd op het 'Studierapport, Normen voor de beheersing van uitbestede ICT-beheerprocessen' van de beroepsvereniging van IT-auditors NOREA.

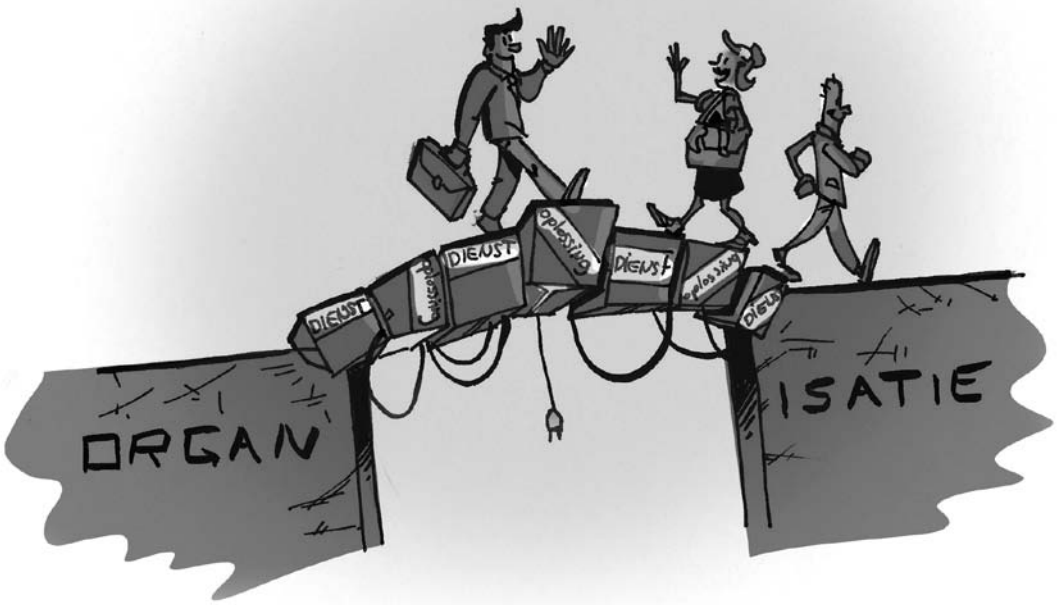

Principe 11:

We gaan voor duurzaamheid

Toelichting

Logius gaat voor duurzaamheid en richt haar organisatie duurzaam in. Dat vraagt zij tevens ook van haar partners en leveranciers.

Motivatie

- Logius levert duurzame producten en diensten, heeft een duurzame interne bedrijfsvoering en wordt ondersteund door duurzaam producerende leveranciers;
- Logius levert een substantiële bijdrage aan groene, duurzame bedrijfsprocessen in de publieke sector;
- Logius is een aantrekkelijke werkgever.

Dit betekent dat:

- Logius de ecologische voetafdruk van haar organisatie en van haar producten en diensten inzichtelijk heeft en stuurt op de reductie daarvan;
- Logius inzicht heeft in het energieverbruik van onze producten, diensten en bedrijfsvoering;
- Energie-efficiëntie een eis is bij het ontwerp, de realisatie en de exploitatie van een product of dienst. Daarbij is energie-efficiëntie ook een eis voor de bedrijfsvoering;
- De producten, diensten en bedrijfsvoering energie gebruiken die opgewekt is uit duurzame energiebronnen;
- Het energieverbruik, en dus ook de fysieke infrastructuur, van een product of dienst op- en afschalen met het aantal transacties dat de dienst verwerkt:
  - Het op- en afschalen van de software van onderliggende fysieke infrastructuur mogelijk is;
  - Achterliggende contracten maken het op- en afschalen van de onderliggende fysieke infrastructuur ook contractueel mogelijk.

Principe 12:

We besteden voortdurend aandacht aan informatiebeveiliging

Toelichting

Logius besteedt voortdurend aandacht aan informatiebeveiliging. Voortdurende aandacht voor informatiebeveiliging is een voorwaarde voor een betrouwbare dienstverlening.

Met informatiebeveiliging worden alle aspecten van informatiebeveiliging bedoeld, zowel de technische als de organisatorische aspecten daarvan.

Motivatie

- Binnen de overheid bestaat de consensus dat de ICT-bouwstenen van de overheid bij Logius in goede handen zijn: kwaliteit, veiligheid en continuïteit van het productenportfolio zijn aantoonbaar geborgd en de dienstverlening staat niet ter discussie.

Dit betekent dat:

- Logius (externe) beleidskaders voor informatie-beveiliging actief volgt en deze vertaalt of overneemt naar de eigen organisatie;
- Logius gaat voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Rijk en het NORA katern Informatiebeveiliging.

Colofon
Concernarchitectuur Logius is een eenmalige uitgave van Logius in een oplage van 250 stuks.

2013 Logius

Vormgeving
Conclusion

Druk
DeltaHage BV, Den Haag

Contactgegevens
Logius biedt publieke dienstverleners een samenhangende ICT-infrastructuur, zodat burgers en bedrijven betrouwbaar, snel en gemakkelijk elektronisch zaken met hen kunnen doen. Logius levert producten op het gebied van toegang, gegevens-uitwisseling, informatiebeveiliging en standaardisatie.

Logius is de dienst digitale overheid van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Wilt u meer informatie over Logius? Neem dan contact op met het servicecentrum: 0900 555 45 55 (10 ct p/m) of mail naar servicecentrum@logius.nl. Alle informatie vindt u ook op www.logius.nl.